

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświęconych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odosobienia do domu kwartalnie Mk. 3.50, miesięcznie 1.25 z odosobieniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4.50, miesięcznie 1.50. Poczta w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50. Poczta w okupacji Austriackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA. Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dębińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER” — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — i święta od 9-ej do 11-ej rano.

PRENUMERATE i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — agentury w kraju i zagranicą. —

Ś P.

Z Federowiczów Bronisława Kalusińska

obywatelka m. Sosnowca.

Opatrzona św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu d. 31 sierpnia r. b., przeżywszy lat 65.

Ekspozycja z domu przy ulicy Nowopogońskiej Nr. 35 do kościoła parafialnego w Pogoni, odbędzie się dnia 2-go września t. j. w niedzielę o godzinie 5 ej po południu, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz w Sosnowcu. Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie dnia 3 b. m. o godzinie 9 ej rano w pogońskim kościele. Na smutne te obrzędy zapraszają przyjaciel i znajomych pozostali w smutku:

1717

Mąż, Córki, Syn i Zięć.

Nowy rok szkolny.

Po raz czwarty rozpoczynamy nowy okres szkolny, podczas trwania epokowej zawieruchy wojennej. Całe nasze dzieje poroźbiorowe dobitnie dowodzą, jak wysoko społeczeństwo polskie ceniło zawsze zadania i doniosłość szkoły narodowej. Kiedykolwiek i gdziekolwiek tylko warunki pozwalały, podnosiliśmy stale hasło oświatowe, nie szczędząc nigdy wysiłku ofiarnego i nie zrażając się żadnymi przeciwnościami.

Widzimy to i obecnie, wszędzie bowiem gdzie tylko powstało jakieś zrzeszenie polskie, punktem jednoczącym wszystkich, stawała się wnet szkoła polska. Daleko nam wprawdzie jeszcze do osiągnięcia idealnego szkolnictwa, pod względem ilościowym i jakościowym. Minione wszakże trzechlecie realnych już wyników, daje nam poważną rękojmię do przyszłości całokształtu szkolnictwa narodowego. Dotyczy to przede wszystkim szkół początkowych, których liczba zwiększy znów tę sieć uczelni elementarnych, jaką da Bóg, niezadługo pokryjemy całą Polskę, uchodzącą w opinii cudzoziemców za kraj analfabetów, oczywiście za sprawą naszych ciemiężycieli.

Dźwigną się też i nowe seminarja nauczycielskie, których kilka w różnych stronach będzie otwartych w ciągu dni najbliższych. Podobnie rozpoczynający się rok szkolny, powiększy znów liczbę uczelni średnich, jak n. p. i tu w Sosnowcu, gdzie powstaje nowe ośmioklasowe gimnazjum żeńskie. Tylko los wyższych uczelni: Wsze-

chnicy i Politechniki budzi w nas pewne obawy, oba te bowiem zakłady naukowe nie wiadomo kiedy, będą mogły wznowić swą zawieszoną działalność.

Wstępując w nowy rok szkolny, zdawać sobie teraz winniśmy jasno sprawę, że zupełna wolność Polski, jaką nam niewątpliwie przyniesie czas najbliższy, oznaczać będzie obok praw nowych i nowe obowiązki. Wśród tych zaś, jako pierwszy: konieczność budzenia w młodzieży ducha odpowiedzialności i tego poczucia, że na każdym stanowisku obywatelskim, obowiązująca jest służba z nakazu narodowego.

Z tą myślą przewodnią przy budowie odradzającej się Ojczyzny, pracować musi każdy z nas, a przede wszystkim winna pracować szkoła, opierając się na doskonałych wzorach przeszłości naszej. Dotyczy to w pierwszym rzędzie nauczycieli i wychowawców, na których są zwrócone oczy całego społeczeństwa, jako na siewców zdrowych ziarn, mających zakiełkować w umysłach i sercach przyszłych pokoleń.

Ciało pedagogiczne winno sobie zdawać na każdym kroku sprawę, że dziś szkoła narodowa pracuje nie dla tej, lub owej dzielnicy, lecz dla Polski całej, która w dniu swego zmartwychwstania odradu potrzebować będzie bardzo wielkiego zastępu oświeconych pracowników, na różnych polach życia publicznego. W pełnem przeświadczeniu, iż mimo przeciwności i trudności, szkoła

nasza zadania swe możliwie najlepiej spełniać będzie, rozpoczynamy ten nowy rok szkolny staro-polskim wezwaniem modlitewnym: „Ztąp Duchu Święty”.

Werytus.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Urzędowo donoszą dnia 31 sierpnia 1917 roku.

Wschodni teren walk

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Na północnym zachodzie od Dźwiska pod Illuksztą rosyjskie oddziały wywiadowcze nacierały pod osłoną ognia, załoga naszych rowów odparła nieprzyjaciela. Równie bezkuteczne były przedsięwzięcia rosyjskie nad jeziorem Narocz. W pobliżu Sokoła kilka kompanii przeprowadziło się przez Zbrucz, wdarło się do rosyjskich linii, zburzyło urządzenia okopowe i wróciło przez rzekę z jeńcami, oraz zdobyczą.

Pomiędzy Dniestrem a Dunajem położenie nie uległo zmianie.

Zachodni teren walk:

Grupa wojsk następcy tronu księcia Ruprechta.

We Flandrii dopiero pod wieczór wzmożła się akcja bojowa artylerji na wybrzeżu, oraz pomiędzy Izerą a Lys. W nocy doszło do kilkakrotnych starć na przedpolu naszych stanowisk; pewną liczbę Anglików wzięto do niewoli.

W Artois na północ od Lens wywiązały się miejscowe walki, trwające aż do zmroku.

Na południowym zachodzie od Le Catelet oddziały wywiadowcze wydarły Francuzom część zdobyczy, osiągniętej w ostatnich dniach. Wzięliśmy dużą liczbę jeńców.

St. Quentin było znowu ostrzelane przez Francuzów.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

We wschodniej połowie Chemin

des Dames działalność ogniowa była ożywiona.

Pod Verdun na obu brzegach Mozy ogień dział przeszedł wieczorem znowu w silną walkę artylerji, nowe ataki nie nastąpiły jednak dotychczas.

Front macedoński.

Przy silnym upale trwała wzmożona akcja bojowa. Pod Dobropolje odparto serbskie oddziały, a na południowym zachodzie od jeziora Dojran angielskie; nieprzyjacieli poniosł ciężkie straty.

Pierwszy generał kwatermistrz v. LUDENDORFF.

Watykan nie traci nadziei.

LUGANO, (BTW.) W Watykanie panuje pogląd, że mocarstwa zwlekają z odpowiedzią na notę do chwili zakończenia wielkich operacji, jakie się rozgrywają obecnie na frontach bojowych.

Naogół panuje tam nastrój dość optymistyczny; wszelkie oznaki zdają się wskazywać na to, że wojna zbliża się ku końcowi.

Stanowisko mocarstw centralnych.

KOLONJA. Korespondent wiedeński „Köln. Ztg.” dowiadyuje się z najlepiej poinformowanego źródła:

Odpowiedź na notę Papieża nastąpi w najbliższym czasie. Chodzi tylko o gruntowne omówienie każdego punktu, stosownie do jego ważności dla przymerzeńców. Niektóre sprawy łączą się z sobą, jak np. kwestja wolności mórz z kwestją cieśnin tureckich, wskutek czego stają się one bardziej jeszcze skomplikowanymi. Chociaż na ogół mocarstwa centralne odnoszą się z sympatją do propozycji Papieża, to jednak nie ulegają wątpliwości, że będą one musiały poczynić cały szereg zastrzeżeń.

Misja japońska w Ameryce.

BERLIN. Jak się dowiadyuje „Vossische Ztg.” wysłana do Stanów Zjednoczonych specjalna misja japońska ma tam pozostać do końca wojny. Misji tej zadaniem głównym mają być rokowania pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Japonją co

do energicznego współdziałania Japonji w wojnie europejskiej.

Bezowocna konferencja.

HAGA, 31-go sierpnia, (BTW.) Londyński „Daily” stwierdza w sprawie konferencji socjalistów koalicyjnych, że nie udało się najzupełniej. Narady ostatnich dni stanowią o strzeżeniu dla zorganizowanych robotników, co do bezowocności zjazdu z przedstawicielami wroga, bądź to w Sztokholmie, bądź też gdzie indziej.

Przed decyzją Anglii.

ROTTERDAM, (BTW.) Według doniesień dzienników londyńskich, Lloyd George był w ostatnich dniach wielokrotnie przyjmowany na posłuchaniu przez króla. W najbliższym tygodniu można się spodziewać ważnych decyzji w sprawie papieskiego pośrednictwa pokojowego.

Inny Grey.

BERLIN, 31 sierpnia (B T W.) Według otrzymanych z Londynu wiadomości zmarły Grey nie był dawnym ministrem spraw zewnętrznych, który żyje, lecz byłym gubernatorem Kanady.

Stan wojenny w Moskwie.

SZTOKHOLM, 31 sierpnia (BTW.) Wskutek wielkich manifestacji, urządzonych przez bolszewików w ubiegłą sobotę, niedzielę i poniedziałek, ogłoszono w Moskwie ponownie stan wojenny.

Tolerancja religijna w Rosji.

Rząd Tymczasowy ogłosił dekret, mocą którego zniesi wszystkie prawa wyjątkowe dotyczące Kościoła rzymsko-katolickiego w Rosji, oraz unitów, zgodnie z wnioskiem departamentu spraw wyznaniowych. Nadając Kościołowi rzymsko-katolickiemu charakter autonomiczny, Rząd Tymczasowy do czasu zwolania konstantuaty postanowił nie rozstrzygać kwestji o stosunkach pomiędzy państwem a Kościołem, upoważniając jednocześnie organy państwowe wobec Kościołów katolickiego i unickiego tylko do nadzoru zgodności ich postępowania z prawem.

Pogromy ziemian na Białej Rusi.

W „Dzienniku Mińskim” opisuje p. Rogaziński, instruktor C. K. O., grozę budzące pogromy ziemian polskich na Białej Rusi.

„Pojęcie ludzkie przechodzą te straszne rzeczy, jakie rozegrały się w dniach od 26 do 30 czerwca (st. st.) Według ścisłych informacji, rozbito 7 majątków i folwarków. Pogrom trwał. Dnia 26-go czerwca do majątku Płoskonia p. Jana Skirmuntta wtargnęła część żołnierzy pewnego pułku piechoty. Po trzykrotnej salwie, danej w górę, a był to sygnał, ażeby wszyscy wyszli z majątku, zaczęto ostrzeliwać zabudowania; następnie część żołnierzy wtargnęła do zabudowań mieszkalnych, gdzie rozpoczęto dzieło zniszczenia. Meble łamano, portrety, fotografie, obrazy, książki rozrywano na kawałki i palono, obraz Matki Boskiej, znajdujący się w kapliczce przy majątku, zniszczono i pokłuto. Rabano i niszczone wszystko, co tylko miało jakąkolwiek wartość, i wyrzucano przez okna, gdzie okoliczni włościanie, jak szakale, wybierali resztki, dzieląc między siebie, druga zaś część tłuszczy dokonywała tego samego w zabudowaniach folwarcznych, gdzie łamano narzędzia rolnicze i inwentarz martwy. Inwentarz żywy wyrznięto, część zaś sprzedano okolicznym włościanom. Państwo Skirmunttowie z dwojgiem dzieci ratowali się ucieczką przez okno nie zabierając nic z sobą, nawet ubrań. Uważając z sobą tylko życie swoje i dzieci, uciekli do majątku brata, znajdującego się o 5 wiorst od Płoskoni.

Dzieło zniszczenia przedstawia straszny obraz, nie dający się opisać. Zabudowania mieszkalne i folwarczne są zrujnowane, podłogi porabane, ramy okienne powybijane, resztki mebli, futer, książek, poniewierają się po całym folwarku. Po dokonaniu spustoszenia u p. Jana Skirmuntta, w ten i inny sposób zniszczono jeszcze następujące majątki: majątek Suszych p. Ewy Skirmunttowej, majątek Hutka p. Antoniego Skirmuntta, majątek Płotnica p. Wacława Zawadzkiego, majątek Dobrosławka (dzierzawca p. Podgórski, któremu odebrano pieniądze), folwark Czarny Priburę braci Michniewiczów, folwark Badanówka ks. Druckiego Lubckiego. Za główny punkt zborowy tłuszcza ta obrala sobie majątek Płoskonia, do którego ściągano zrabowane rzeczy i bydło. Ustawili tu rabusię strażę swoje z 8 karabinami maszynowymi na zabudowaniach folwarcznych. Prowadzonym bandy rabasiów był — chorąży. Deputacje komitetów nie zaradzić nie mogły. Wyślano wojsko któremu udało się przyłapać 30 maruderów.

Kiedy się to skończy?

W wyczerpaniu ogólnym, tęsknota za końcem wojny staje się coraz silniejsza. I tak nawet silna, że nie jeden nie opierając się na żadnych rzeczywistych podstawach m. wi.

— Wojna musi się niedługo skończyć!

Jest wielu takich, którzy z lekkomyślnością bezgraniczną odsuwają niejedno już na czas powojenny. A przecież sytuacja obacna nie zdaje się wcale wróżyć szybkiego pokoju. Policzmy.

Przesunięcie wojny przez zimę zdaje się żadnej nie ulegać wątpliwości. To znaczy, że mamy przed sobą jeszcze jeden rok wojny. A jeden rok wojny to znaczy dwa lata wojny.

Zapominamy bowiem stale o rokowaniach pokojowych. Jeśli rokowania pokojowe po wojnie rosyjsko-japońskiej trwały osiem miesięcy, to po wielkiej wojnie europejskiej należy się dla nich conajmniej jeden rok czasu, jeśli nie więcej.

W czasie rokowań pokojowych wszystkie armie nie opuszczają swoich pozycji, stosunki wewnętrzne nie ulegną zmianie, nie zostaną zniesione ani kordony, ani surowe prawa wojenne. Magiczne słowo „pokój” nie ułatwi nam życia przez czas jeszcze długi.

Różdżka pokojowa nie wpłynie na zmniejszenie się cen animaki, ani cukru. Pokój nie przemieni spekulantów na rzetelnych przedwojennych obywateli. O tym wszystkim należy pamiętać.

Wszelkie działania nasze musi więc mieć na względzie tę długą jeszcze perspektywę wojenną. Obliczajmy wojnę raczej na czas dłuższy, niż krótszy. Lepiej przeżyć miłą niespodzianką, niż przykre rozczarowanie.

Z dnia na dzień.

Wiec katolicki w Moskwie.

W dniu 29 lipca odbył się w Moskwie w sali „Domu katolickiego” pierwszy Wiec katolicki, pod przewodnictwem ks. dra Lutosławskiego. Chętnych do uczestnictwa w wiecu było tak wielu, że organizatorowie musieli odmówić wstępu.

Na wiecu postanowiono złączyć się w Chrześcijański Związek Demokratyczny i utworzyć natychmiast Koło polskie tego związku, które wezwano do przeprowadzenia organizacji nowych koł we wszystkich skupieniach ludu katolickiego.

Wiec przyłączył się do majowych uchwał krakowskich a wobec tego uznano za konieczne zawieszenie wszelkiej wrażli partyjnej i zwalczanie wszelkich dążeń odrębnych, czyto działalców, czy klasowych, sprzecznych z zasadniczym żywotnym dążeniem narodu, a natomiast skupienie ogółu około tego dążenia.

W tym celu postanowiono wysłać delegację na zjazd polityczny polski w Moskwie. Wszystkie uchwały przechodziły jednogłośnie.

Na patrona Koła wybrano ks. Górnickiego (z diecezji lubelskiej) na zaściankę zaś ks. Kwiatkowskiego Antoniego, wik. par. Moskiewskiej.

* Szkolnictwo polskie. Dowiadujemy się, że sprawa oddania szkolnictwa Radzie Stanu posunęła się w ostatnich dniach naprzód.

* O prawa ludu polskiego. Centrowacy śląscy z powiatów pszczyńskiego i rybińskiego powzięli między innymi następującą uchwałę:

„Dla polskiej ludności Prus żądamy jak i d. t. d. żądaćmy, zupełnego równouprawnienia, usunięcia na stałe polityki klucza szpilkami, zniesienia wszystkich ustaw wyjątkowych, polskiej nauki religij w szkołach ludowych oraz pielegnowania polskiego śpiewu i nauki czytania i pisania oraz możliwości nauki w wyższych szkołach w częściach kraju z mieszaną językowo ludnością”.

Pieśń jutra.

Nie zginęła Polska wcale,
I Polacy żyją;
Wista toczy swoje fale,
W nich skarby się kryją

Fale płyną het do morza,
I łódź na nich płynie;
Już wolności wschodzi zorza,
Polska łódź nie zginie.

Bohaterzy śnią w mogile
Dalej sen wolności,
A nad niemi dźwięczą mile,
Słowa cudnej pieśni.

Znowu jasne słońce świeci
Trawa się zieleni,
Znowu się świąt dla polskich dzieci
Barw tysiącem mieni.

O swobodzie w cichym gaju,
Seemrzą nasze drzewa
I ptak nawet u ruczaju
O wolności śpiema.

Rozproszone Polski dzieci
Spieszą znów do kraju,
Tu im własne słońce świeci,
Tu lepiej niż w raju.

Polak się do pracy bierze,
Na ojczyźnej roli,
Ten pracuje nawet szczerze,
Kogo serce boli.

Już w kościołach biją dzwony,
Stawia wszechmoc Boga,
Uroczyste głoszą tony,
Ze już niema wroga.

Zofja Lipska.

Z Sosnowca

Dnia 1 IX

Nabożeństwa.

Jutro porządek nabożeństw w sosnowieckim kościele parafjalnym będzie następujący: Msze św. o godz. 6 i o 9 rano. Suma o godzinie 11-ej. Nieszpory o 3 i pół po południu

Przygotowania do obchodu Kościuszkowskiego.

Jak nas informują, Wydział Komitetu Obchodu Kościuszkowskiego prace swe posunął znacznie naprzód. Według projektu, obchód rozłożony będzie na dwa dni 14 i 15 października, w niedzielę odbyłyby się główne uroczystości, poniedziałek przeznaczono na święto szkolne. Ważniejsze punkty programu stanowią nabożeństwo, pochód, odczyty, pokazy sceniczne oraz dźwięgnięcie pomnika Bohatera. Dotąd myśl obeliska z medalionem Naczelnika wyraża się najbliższa urzeczywistnienia.

Całokształt prac przygotowawczych rozdzielono na sekcje, na czele z prze-

wodniczącymi, członkami komitetu: sekcja odczytowa z p. Drzewieckim na czele, pochodowa z przewodniczącym p. Wicherskim, teatralna pod przewodnictwem p. Cz. Goebela, gospodarczo-dekoracyjna z p. Strzeleckim i finansowo dochodowa z p. Płodowskim.

Do prac w sekcjach zaproszono szereg osób z prawem w razie potrzeby dalszej kooptacji.

Po zrzeczeniu się p. Drzewieckiego, skarbnikostwo objął p. Dobrzeński. Komitet postanowił nawiązać kontakt z Komitetami obchodu z Zagłębia, aby uroczystość mogła wypaść świetnie, oraz połączyć się z Komitetem warszawskim jeśli zostanie zaprojektowane uczczenie pamięci Naczelnika przez cały kraj.

— Otwarcie Sądu Okręgowego.

Dziś o godz. 9 rano w kościele „Wniebowzięcia N.M.P. proboszcz miejscowy ks. Fr. Pleniewicz odprawił nabożeństwo, na intencję rozpoczynającego dzisiaj swoją działalność Królewsko-Polskiego Sądu Okręgowego w tutejszym grodzie. Przed wotywą wzniesiono hymn do Ducha świętego. W świątyni był obecny cały skład sądu z prezesem Jasińskim na czele, oraz miejscowa palestra. Znajdowali się również przedstawiciele władz okupacyjnych: landratury, magistratu i reprezentanci instytucji obywatelskich: Rady miejskiej, Stow. Właścicieli nieruchomości itp.

— Oferty. Zarząd Stow. Właścicieli Nieruchomości prosi wszystkich właścicieli domów, aby ci w lokalu starowarzystwa (Starososnowiecka 10) niezwłocznie zechcieli złożyć oferty wolnych mieszkań, dla personelu urzędniczego Sądu Okręgowego w Sosnowcu.

— Zebrania. Jutro w lokalu „Gospody Mieszkańskiej” ul. Wawel Nr. 3 odbędzie się następujące zebrania:

- 1) Cechu Fryzjerów — kwartalne zebranie w długim terminie o g. 5 po poł.
- 2) Zgromadzenia Stolarzy — w sprawie wybrania delegatów do Rady Rzemieślniczej, jak również starszego i podstarszego cechu, o godz. 3 po poł.
- 3) Związku Ogrodników — o godz. 3 po poł.

4) Cech rzeźników zawiadamia pp. członków że w niedzielę dnia 2-go września w lokalu „Gospody Mieszkańskiej” odbędzie się zebranie w celu wyboru dwu przedstawicieli do Rady Rzemieślniczej.

5) W sali domu Robotników Chrześcijańskich przy ul. Kościelnej — Stow. Wzajemnej Pomocy Pracowników kolejowych na drogach żel. w pow. Będzińskim — w celu wysłuchania sprawozdania z działalności tymczasowego zarządu Stow., i dokonania wyboru stałego zarządu i Komisji Rewizyjnej — o godz. 3 po poł.

— Z przemysłu. Wydane zostało sprawozdanie Tow. Akc. Elektrowni Sosnowieckiej za pierwszy, drugi i trzeci rok operacyjny, obejmujący czas od 1 stycznia 1914 roku do 31 grudnia 1916 roku.

— Spis koni dokonywanym jest z zarządzenia władz okupacyjnych u właścicieli Zagłębia.

— Wczesna zima. Z różnych objawów w naturze przypuszczać można, że zima w tym roku rychło do nas zawita. Tak np. owoc jarzębiny, który zwykle dopiero w drugiej połowie sierpnia nabiera koloru czerwonego, w tym roku już z początkiem tego miesiąca pysznił się swą krasą. Jesienna szata przybiera już także wrzosy po lasach i dzikie wino około domów. Z tego też wnioskuje niektórzy, że jesień już za pasem, a po jesieni zima, na większe nasze strapienie wcześniej niż zwykle nas nawiedzi. Może jednak mylą się prorocy, a owe wcześniejsze dojrzewanie roślin niektórych nastąpiło wskutek suszy i upałów.

— Chleb z gruszek. Pewien właściciel dóbr w Austrii, jak donoszą piśma wiedeńskie — wynalazł nową domieszke do chleba, mianowicie mielone gruszki. Próby dały doskonały rezultat: chleb był dobry i smaczny. Władze kierujące urzędem wyżywienia, poleciły odpowiedniemu czynnikowi wprowadzenie tego nowego pomysłu. Wartości i u nas wypiekać chleb gruszkowy a może będzie lepszy od obecnego.

— **Teatr Polski w Sosnowcu.** W nadchodzącą środę d. 5-go września pierwszy gościnny występ Warszawskiego Teatru Polskiego ze znakomitą artystką Marią Przybylko-Potocką na czele. Odegraną będzie sztuka A. Schnitzlera. Role główne odegrają pp.: Przybylko Potocka, Broniszówna, Bohdańska Benda, Bogusławski i Uranowski. Nazajutrz we czwartek — „Zabusia” — komedia Zapolskiej, piątek — „Szczeście Frania” i „Kolacyjka” — Schnitzlera.

— **Zacisze.** W nadchodzącą niedzielę wielka zabawa benefisowa na korzyść artystów teatru „Zacisze”, program wielce urozmaicony: między innymi na scenie operetka „Oa i ona” w przerwach obrazy kinematograficzne. Aby zasilć choć w części artystów za niespełna dwu letnią ich pracę, stali bywalcy nie zapomną i na dzisiejszą zabawę licznie pośpieszyć.

Z Będzina.

+ **Rozporządzenie.** Wywieszono rozporządzenie władz niemieckich, iż w czasie od 30 sierpnia do 15 września b. r., zabrania się wszelkiego rodzaju zakupu lub sprzedaży koni w obrębie granic powiatu, jak również wszelkiego wywozu lub przewozu koni bez zezwolenia powiatu. Niezastosowanie się do powyższego, ukrywanie i usuwanie koni, będzie karane grzywną do 10.000 marek lub więzieniem do 6 miesięcy. Jednocześnie może być zarządzone konfiskata koni.

+ **Pobór koni z gmin Sosnowiec i Będzin** odbędzie się w dniu 6 września na placu 3 Maja w Będzinie.

+ **Karty żywnościowe.** Od dziś magistrat rozpoczął wydawanie kart na mąkę i chleb.

+ **Zabiegi.** Stow. Właśc. Nieruchomości w Będzinie czyniło starania w Radzie Stanu, składając umotywowany memoriał, o pozostawienie siedziby Sądu Okręgowego w Będzinie. W tych dniach otrzymano telegraficzną odpowiedź, że na siedzibę Sądu Okręgowego obrano Sosnowiec.

— **O przystanek „Stary Będzin”.** Delegacja Stow. Właśc. Nieruch. zapoczątkowała starania o przywrócenie ruchu na przystanku „Stary Będzin”. Są widoki, że w nowym rozkładzie zimowym ruchu sprawa ta uwzględniona zostanie.

+ **Podwyższenie opłat za prąd.** Magistrat ogłosił do ogólnej wiadomości, iż Towarzystwo Akcyjne Elektrowni Sosnowieckiej w Sosnowcu, zaopatrujące Będzin w prąd elektryczny, podniosło z dniem 1 sierpnia cenę za oświetlenie do 64 fenigów za kw. godz. do celów technicznych do 32 fenigów, a to ze względu na podwyższenie cen za węgiel, materiały i robociznę.

+ **„Teatr Polski”** w poniedziałek wystawia „Miłostkę” w trzech aktach, we wtorek „Zabusia”, komedia trzech aktowa.

Z Łagiszy.

W niedzielę dnia 2-go września roku b. o godzinie 3-ej po południu w sali Domu Ludowego w Łagiszy odbędzie się zebranie członków Polskich Związków Zawodowych. Celem obrad będzie: 1) Wybór prezydium; 2) Wyjaśnienie zadań Związku; 3) Sprawy

szkoły, łaźni, stowarzyszenia spożywczego i Komitetu budowy kościoła; 4) Wybór Zarządu filii; 5) Sprawy biblioteki i pism i 6) Wolne wioski. Po żądanym jest liczny udział członków na zebraniu.

FELJETONIK.

O.. „sprawiedliwość”,

Zmęczony siadłem na ławce w parku Sieleckim. Obok mnie usiadł żyd, czytający żargonówkę i cmokał z radości. Ach, jak cmokał.

— Co pana tak ucieszyło? — zagadnałem.

— Pau wiesz, w Gąbinie było święto, a jak e szwiento.

Nadstawilem ucha, a żyd wpiwszy oczy w żargonówkę, tłumaczył mi opis uroczystości zaślubin młodej pary żydowskiej, cmokając ustami w przerwach.

— Buła procesja po ulicach a panna młoda prowadziły w te procesje jak jakiego bożka. Od bengalskich ogniów szwyciło się w całe miasto. Muzyka szła też w te procesje. Aj, jak tam trąby grały, a jak bębny warczały.

Umilkł, lecz po chwili cmokając ustami rzucił:

— Takie wesele chcę zrobić mojej Malkie, z procesje po ulicach, z muzyką, ale... — tu się wstrzymał i dodał gniewnie — paskidne policja nie pozwoli. W Gąbinie można, w Będzinie też, a w Sosnowcu jeszcze nie. Kiedy będzie można?... Kiedy będzie dla nas sprawiedliwoszcz?...

Rzeczywiście; kiedyż będzie dla nich „sprawiedliwość”. Kiedyż nadejdą dni wolności dla tych, o których powiedział rabin z Lipna, że znaczna ich część podczas obecnej katastrofy wszechświatowej zdobyła mocny grunt pod sobą i zrobiła znaczne kapitały.

Cr.

Z kraju.

□ **Za fałszywe marki.** Sąd polowy skazał sprzedawcę gazet w Łodzi, Mojszę Ferdera i handlarza Gedale Welniarza po 3 lata więzienia za pusz-

Rymarza, dwóch cieśli

poszukuje Ciementownia „Łazy”

1705 w Łazach.

Zgłoszenia tylko piśmienne.

Magazyu Kapeluszy Damskich

— pod firmą —

„NANON”

Z. SURZYCKA

przy ul. 3-go Maja 18.

poleca:

Najnowsze zimowe fasony wiedeńskie modele, bluzki, parasole, czapki (poznanianki) w wielkim wyborze.

1723

ś. † p.

Zofja Olszewska

panna

Opatrzona św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach zasnęła w Bogu dnia 31 sierpnia r. b., przeżywszy lat 22.

Wyprowadzenie zwłok z domu Nr. 5 na kolonji Tow. Akc. W. Fitzner i K. Gamber wprost na cmentarz parafialny w Pogoni odbędzie się dnia 2-go września t. j. w niedzielę o godzinie 6 i pół po południu.

Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie dnia 4 b. m. t. j. we wtorek o godz. 8-ej rano w kościele parafialnym na Pogoni.

Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, przyjaciół i znanych pozostałych w nieutulonym żalu

1723

Siostra, bracia, szwagier i siostrzeniec.

ś. † p.

Józef Sobański

WROHNIK

po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 31-go sierpnia 1917 r., przeżywszy lat 39.

Wyprowadzenie zwłok z domu przy ul. 3 Maja „Hotel Wiktorja” na cmentarz miejski odbędzie się w dniu 2 września r. b. o godz. 4 i pół po południu. Nabożeństwo żałobne odprawione zostanie w kościele parafialnym w Sosnowcu w poniedziałek, dn. 3 b. m., o godz. 8 rano. Na smutne te obrzędy, krewnych, przyjaciół i znanych zapraszają pogrążeni w nieutulonym żalu

1729

ŻONA I DZIECI

Wszystkim, którzy raczyli przyjąć udział w oddaniu ostatniej posługi drogim nam szcżątkom najukochańszego naszego synka

ś. p. Juleczka

z głębi zbolełego serca składają serdecznie „Bóg Zapłać”.

Franciszkostwo Siemion.

Wszystkim a w szczególności pracownikom firmy A. Deichsel, którzy brali udział w wyprowadzeniu drogim nam szcżątkom naszego najukochańszego synka

ś. p. Kazika

na miejsce wiecznego spoczynku składamy z głębi zbolełego serca

„Bóg zapłać”

Władysławowstwo Kleszczyński.

TEATR ZIMOWY W SOSNOWCU.

Tylko 3 gościnne występy artystów. Tylko 3 gościnne występy artystów.

Warszawskiego „Teatru Polskiego”

ze znakomitą artystką

MARJĄ PRZYBYŁKO-POTOCKĄ

W środę dnia 5 września

„MIŁOSTKA”

sztuka w 3-ach aktach A. Schnitzlera.

W czwartek dnia 6 września

„ZABUSIA”

komedia w 3-ach aktach G. Zapolskiej

W piątek dnia 7-go września

„SZCZĘŚCIE FRANIA” i „KOLACYJKA”

komedia w 3-ach aktach Wł. Perzyńskiego, komedia w 1-ym akcie A. Schnitzlera.

Ceny miejsc: od 7 do 1 mk. Bitety wcześniej nabywać można w księg. „Wiedza”. 1691

Stow. Wz. Pomocy b. pracow. kolejowych na drogach żel. w pow. będzińskim

najbliższym wywła swoich członków na zebranie

1668

w niedzielę d. 2 września r. b.

o godzinie 3 po południu w sali Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich przy ulicy Kościelnej w Sosnowcu w celu wysłuchania sprawozdania z działalności tymczasowego zarządu Stowarzyszenia i dokonania wyboru stałego zarządu i kom. rewizyjnej.

Zebranie będzie prawomocne w pierwszym terminie bez względu na ilość przybyłych. Upraszają zatem pp. Członków o punktualne i liczne przybycie i o wpłacenie wpisowego i składek miesięcznych przed terminem ogólnego zebrania.

Tymczasowy Zarząd Stowarzyszenia

7-kl. Szkole Handlowej żeńskiej

UL. DĘBLIŃSKA Nr. 1.

Zapisy uczenia od 25-go sierpnia od 10—1 rano i od 4 — 7 po południu.

Egzaminy wstępne 3-go września. Lekcje 6-go września.

Pierwsze w Sosnowcu społeczne

8 kl. Gimnazjum żeńskie

im. Królowej Jadwigi

z prawami gimnazjów męskich.

Egzaminy wstępne rozpoczną się 4 września, lekcje 10 września.

Zapisy przyjmuje kancelarja szkoły do klasy froeblovskiej, podwstępnej, wstępnej I, II, III i IV od godziny 3 do 6 po południu

ulica Dęblińska Nr. 11 w Sosnowcu.

1629

czanie w obieg fałszywych 2-markówek niemieckich.

□ **Protest kamieniczników.** Gro- no kamieniczników wrocławskich za- mieściło w „Gońcu Kujawskim” „pro- test” przeciw ostatniej uchwale Rady miejskiej, której mocą ograniczono pra- wo podwyższenia komornego, o czym donosiliśmy swego czasu.

□ **Żargonówki o Ballinie.** Z oka- zji 60 letniej rocznicy urodzin znanego dyrektora „Hamburg Amerika” linii ok- rętowej A. Balline, przypominają żar- gonówki warszawskie, że człowiek ten, będący dzisiaj jedną z najwybitniejszych i najwplywowazszych osobistości w Niem- czech, pochodzi z ubogiej rodziny ży- dowskiej w Hamburgu i jest głównym twórcą rozwoju niemieckiej floty han- dlowej i niemieckiego handlu zamor- skiego.

Dokoła wojny.

× „Król żelazny” a Erzberger Jak donosi „Rheinisch Westfaelische Zeitung”, znany potentat niemieckiego przemysłu żelaznego Thyssen usunął posła Erzbergera z zarządu jednego ze swych towarzystw akcyjnych, a to z powodu „dziwnego” postępowania działacza centrowego w sprawie pokoju.

× **Przeciwko podziałowi Belgii.** Do „Frankfurter Ztg.” donoszą z Hagi: Rząd a gielski ogłosił obszerny protest, przeciwko podziałowi administracyjne- mu Belgii.

Zapisujcie się
do P. Macierzy Szkolnej!

Jeśli binokle potłuczone to zmartwienie zbyteczne

gdyż szybko i tanio naprawia wszel- kie uszkodzenia binokli i okularów

**SPECJALISTA
OPTYK-MECHANIK
J. Manel w Sosnowcu**
ul. MODRZEJOWSKA nr. 1.
Bogaty wybór opravek znanej marki
„KOSMA”.
Dobieranie szkieł ściśle wg. recept lekarskich.
REPARACJE - NA POCZEKANIU.
Wła snym wynalazkiem sklepam oprawy
i kłamy do włosów.

**FABRYKA ROWERÓW
Stanisława Krzywańskiego,**
BĘDZIN, Słowiańska 8,
Oddział w Dąbrowie, ul. 3-go Maja 9.
Polecia: rowery nowe i używane, wszelkie części i
przybory, hurtowo i detalicznie; reperacje; przerabia
i odnawia rowery najbardziej zniszczone po senach
niekt. Reperacja maszyn do szycia i gramofo-
nów.

Poszukuje się mieszkania
z 5-6 poko: z wszelkimi wygodami
na grudzień Oferty do Redakcji
„Kurjera” pod literami L B. 1696

LOSY
Loteji Rady Głównej Opiekuńczej
do II ej klasy nadeszł. Wiadomość:
Administracji „Kurjera” 1419-2-136

Z powodu
kłopotów domowych sprzedam lub wydzierża-
wiał, ewentualnie wezmę 10,000 na 1 Nr. Dom
z budynkami, ogród, łąka 800 prętów ogrodzo-
ne, sadzawka z rybami, woda, rzeka Brynica
z łazienkami, tak zwane łazienki Sosnowieckie.
Głębokość gruntu ostry piasek rozkłada się na
trzy części; gliniasty, do fabrykacji dó pap i
betonów oraz torf grubości metra. Miejscowość
obok nowego Katowickiego mostu i z ulicy
Starej. Traktacje przez administrację 1-1-1727

Sprzedam
ubrania męskie różnorodn, futro, opsy me-
skie, damskie i inne różnorodn przedmioty.
Sosnowiec, Aleja 23, mieszkania 8, chrześcia-
nin. 11728

Sprzedam
garnitur mebli i portjery, Kołłątaja 3. 1-1725

Zgubiono
kartę żywnościową, wydaną przez kop. Hr.
Renard na imię Pawła Głębika. Zwrócić
„Kurjer”. 17 1-1

Gosp. dyna
z dwunastoletnią praktyką, mogąca prowadzić
gospodarstwo domowe, ogrodowe, polne znają-
ca szycie aparatów kościelnych, przyjmie od
zaraz odpowiednią posadę najchętniej u zacne-
go księdza Adres: Z. Komorowska, Wojkowie
Komorne d. Kowalika na Łęgu pow. Będziński,
ziemia Piotrkowska 1719 1 1

Restauracja
z całym urządzeniem, w dobrym punkcie, do
wydzierżawienia na dogodnych warunkach.
Wiadomość: Sosnowiec-Sielce, ul. Kaliska, Mar-
ja Boduch. 1720-1-2

Rowery damskie
do sprzedania zaraz, F. Pladek, So-
snowiec, Warszawska 10. 1603

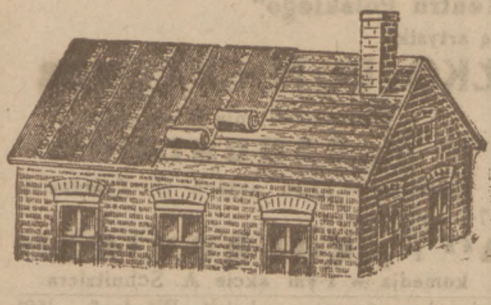
Tremo używane
w dobrym stanie kupię zaraz. Zgl. w Redakcji
„Kurjera Zagl.” pod lit A. B. 1707

Osoba inteligentna
w średnim wieku, sumienna, obowiązkowa, ze
znajomością języków, poszukuje zajęcia zarzą-
du domem do wdowca lub kawalera poważne-
go. Oferty do Redakcji „Kurjera”. 1708

8-klasowa Wyższa Szkoła Realna
— oraz —
8 kl. Gimnazjum Filologiczne Męskie
W Sosnowcu-Sielcu, naprzeciwko kopalni „Hr. Renarda”.
Zawiadamia, że egzaminy wstępne i poprawkowe rozpoczną się d. 3 wrze-
śnia o godz 8 i pół rano. — Rodzice i opiekunowie kandydatów do klas:
I, II, III, IV i V gimnazjalnych oraz do klas VI i VII szkoły Realnej winni
złożyć w kancelarii szkoły podanie wr z z metryką, świadectwem szczepie-
nia ospy i załączeniem 25 mk. za egzaminy.
Wpis szkolny w roku 1917/18 wynosi w kl. wstępnej 200 mk., od I do IV ej
280 mk. i od V do VIII 320 mk. Opłata w 8 iu ratach.
Kancelarja szkolna otwarta codziennie oprócz niedziel od godziny 10-ej
rano do 2-ej po południu.
DYREKTOR.

8-KL. GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Polskiej Macierzy Szkolnej
w Sosnowcu, ul. Małachowskiego 7.
(dawniej J. Siwikowej).
Z prawami filologicznych szkół męskich przyjmuje zapisy
nowych kandydatek codziennie od godz. 10 do 1-ej po
poł. od dn. 25 sierpnia do 4 września włącznie.
Egzaminy wstępne rozpoczną się 5 września.
Początek lekcji dn. 10 września
W czasie wakacji Kancelarja Szkoły jest otwarta we
wtorki rano od godziny 10-ej do 12-ej. 1418

**Przedsiębiorstwo
Blacharsko-Dekarskie
Jan Gross** 1138
w Sosnowcu, ul. Małachowskiego 30.
Wykonuje wszelkiego rodzaju krycia
dachów. — Reperacje i smarowanie sta-
rych domów. — Dostawa wszelkich m-
terjałów potrzebnych dla krycia dachów

Odpowiedź.
Z powodu licznych zapytań,
jak odróżnić oryginalne proszki
od bólu głowy „Migreno-Nervo-
sin z kogutkiem” wyrobu apte-
karza A. Gąseckiego w Płocku,
firma ta komunikuje, iż z zewne-
trznego wyglądu trudno niewta-
jemniczo od odróżnić od po-
drabianych, które jako oryginal-
ne w niebywalej obecnie ilości
są proponowane aptekom i skła-
dom przez niesumiennych aien-
tów. Firma zatem ostrzega WW.
PP. właścicieli aptek i składów
aptecznych przed nabywaniem
wspomnianych proszków, zana-
czając, iż obecnie już od 4-ch mie-
sięcy każda ilość, poczynszy od
50 proszków, jest wypuszczana
w pudełkach drewnianych okle-
jonych niebieskim pergami-
nem wypełnionym wodnemi
białemi kogutkami i napisami
A. Gąsecki. Zwraca się też
uwagę klienteli, aby nabywała
proszki tylko w firmach god-
nych zaufania. Hurtowa sprze-
daz: A. Gąsecki w Płocku lub
Apteka A. Gąseckiego, Fre-
ta 16 w Warszawie. 1671

**SPECJALNOŚĆ: Urządzenia kąpielowe, klozetowe, zlewowe. Wodocią-
gi, kanalizacje. Ogrzewania centralne. Pumpy podwórzowe i wodociągowe.**

**ZAKŁADY MECHANICZNE
„J. KRUSZYŃSKI”
w SOSNOWCU, ul. PRZEJAZD nr. 1 i WIEJSKA nr. 5.**

Kino-Daza w SOSNOWCU. — vis-a-vis dworca kolejowego. —

Macierzyństwo

NOWOŚĆ! Od wtorku 28-go sierpnia 1917 r. i dni następne.

Niezwykły piękny i wzruszający dramat współczesny w 6-ciu częściach

EWA SPEYER w roli głównej. 1) Bezdzietni. 2) W poszukiwaniu dziecka. 3) W schronisku dla podrzutków. 4) Szczęśliwi narzeczeni. 5) Oryginalna umowa. 6) Pies w pościgu za matką.

NOWOŚĆ! Muzyka zastosowana ściśle do obrazów.

Ceny miejsc — zwyczajne. —

Początek punktualnie: w dni powszednie o godz. 5-ej, w niedziele i święta o 3 ej po poł. 1633

KINO-TEATR „Zacisze” Wejście od ul. Dęblińskiej.

WIELKA ZABAWA BENEFISOWA W niedzielę 2 września 1917 r.

W SALI ZIMOWEJ od godz. 3-iej po poł. Wspaniały program obrazów: **Kobieta bez skazy** Wspaniały dramat w 3-oh części. arcydzieło sztuki kinematograficznej. **Syn Djabła** fantaz. **Wolny ptak** kom.

W sali teatru letniego pod kier. Wł. Bernatowicza; o godzinie 6 i o godzinie 8-iej **BIAŁA KOTKA** nowy urozmaicony program. Na zakończenie **ON i ONA** opero-operetka w 2-oh odsłonach

UWAGA! Przedstawienie kinematograficzne, jak i te-
atralne podług powyższego programu odbywać się będą
bez względu na pogodę.
A nens! Od wtorku 4 września „LÓDZ PODWODNA”.